

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 22.12.2009
KOM(2009)695 wersja ostateczna

**SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA RADY, PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO ORAZ
KOMITETU REGIONÓW**

Sprawozdanie z oceny ex post programu Erasmus Mundus na lata 2004-2008

**SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA RADY, PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO ORAZ
KOMITETU REGIONÓW**

Sprawozdanie z oceny ex post programu Erasmus Mundus na lata 2004-2008

SPIS TREŚCI

1.	Wprowadzenie.....	3
2.	Kontekst oceny zewnętrznej	3
3.	Ocena zewnętrzna	4
3.1.	Zasady oceny.....	4
3.2.	Metodyka.....	4
3.3.	Wyniki oceny	4
3.3.1.	Jakość studiów Erasmus Mundus.....	5
3.3.2.	Jakość studentów i naukowców Erasmus Mundus	5
3.3.3.	Wpływ na „podaż” szkolnictwa wyższego w Europie.....	5
3.3.4.	Wpływ na międzynarodowe zapotrzebowanie na europejskie szkolnictwo wyższe ...	6
3.3.5.	Wpływ na studentów i naukowców	6
3.3.6.	Trwałość.....	7
3.3.7.	Struktura programu	7
3.3.8.	Zarządzanie programem.....	8
3.3.9.	Skuteczność programu	8
4.	Główne zalecenia wynikające z oceny zewnętrznej oraz komentarze Komisji.....	8
4.1.	Skuteczność.....	8
4.2.	Trwałość.....	10
4.3.	Skuteczność – struktura programu i zarządzanie nim.....	11
5.	Końcowe wnioski Komisji.....	11
	Załączniki statystyczne – dane dotyczące wniosków złożonych i rozpatrzonych pozytywnie	12

**SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA RADY, PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO ORAZ
KOMITETU REGIONÓW**

Sprawozdanie z oceny ex post programu Erasmus Mundus na lata 2004-2008

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

1. WPROWADZENIE

Podstawą niniejszego sprawozdania jest art. 12 decyzji 2317/2003/WE¹ z dnia 5 grudnia 2003 r. ustanawiającej program Erasmus Mundus, który przewiduje obowiązek przeprowadzenia oceny ex post programu. W sprawozdaniu przedstawiono stanowisko Komisji dotyczące głównych wniosków i zaleceń wynikających z oceny ex post programu, z którymi można się zapoznać pod adresem: http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/evalreports/index_en.htm. Wnioski i zalecenia sformułowano w oparciu o szeroko zakrojone badania przeprowadzone wśród uczestników programu Erasmus Mundus i głównych zainteresowanych stron.

2. KONTEKST OCENY ZEWNĘTRZNEJ

Erasmus Mundus na lata 2004-2008 był programem współpracy i mobilności w dziedzinie szkolnictwa wyższego, mającym na celu promowanie Unii Europejskiej na świecie jako centrum doskonałości w zakresie nauczania. Do jego celów należało wspieranie rozwoju najwyższej jakości europejskich studiów magisterskich oraz zwiększanie rozpoznawalności i atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego w państwach trzecich. Strategiczne cele programu to poprawa jakości szkolnictwa wyższego w Europie oraz promowanie wzajemnego zrozumienia międzykulturowego poprzez współpracę z państwami trzecimi.

Szczegółowe cele programu były następujące: promowanie jakości i doskonałości w szkolnictwie wyższym w Europie; zachęcanie do przyjazdu absolwentów studiów i naukowców z państw trzecich; rozwijanie ustrukturalizowanej współpracy z instytucjami szkolnictwa wyższego w państwach trzecich oraz poprawa wizerunku i rozpoznawalności europejskiego szkolnictwa wyższego na świecie oraz jego dostępności.

Program na lata 2004-2008 składał się z czterech głównych działań. Były to: działanie 1 – studia magisterskie Erasmus Mundus, obejmujące zintegrowane studia na poziomie magisterskim oferowane łącznie przez co najmniej trzy uniwersytety z trzech różnych państw europejskich; działanie 2 – stypendia Erasmus Mundus dla studentów i naukowców z państw trzecich; działanie 3 – partnerstwa z instytucjami szkolnictwa wyższego z państw trzecich, obejmujące stypendia dla studentów i naukowców z państw UE w celu wyjazdu do państw trzecich; działanie 4 – projekty mające zwiększyć międzynarodową atrakcyjność europejskiego szkolnictwa wyższego.

---

¹ Dz.U. L 345 z 31.12.2003.

3. OCENA ZEWNĘTRZNA

3.1. Zasady oceny

O przeprowadzenie oceny zwrócono się do ECOTEC Research and Consulting na podstawie umowy ramowej z Komisją². Oceną ex post objęto lata 2004-2008, kiedy to w ramach wdrażania programu ogłoszono szereg zaproszeń do składania wniosków, ze szczególnym uwzględnieniem okresu od czasu okresowej oceny programu w roku 2006/07. Studia magisterskie Erasmus Mundus, stypendia i projekty zwiększające atrakcyjność (działania 1, 2 i 4) wprowadzono po raz pierwszy w roku akademickim 2004/05, natomiast partnerstwa (działanie 3) rok później – w roku 2005/06.

Podstawowe cele oceny obejmowały ocenę skutków pierwszego programu Erasmus Mundus oraz wykorzystanie zdobytych doświadczeń do zapewnienia wsparcia we wdrażaniu programu będącego następcą Erasmus Mundus. Ocenę skoncentrowano zatem na „skuteczności” programu Erasmus Mundus, a mianowicie na stopniu realizacji celów ustanowionych dla niego na początku. Poza rozpatrzeniem skutków krótko- i długoterminowych, ocena obejmowała również analizę „skuteczności” w zakresie zapewnienia tych skutków w ramach programu Erasmus Mundus³ oraz stopnia trwałości studiów wspieranych w ramach programu w dłuższej perspektywie.

3.2. Metodyka

Badanie obejmowało przegląd odpowiedniej literatury, badanie ankietowe wśród instytucji uczestniczących w studiach magisterskich Erasmus Mundus, partnerstwach i projektach zwiększania atrakcyjności (działania 1, 3 i 4) oraz wśród uczestniczących w programie studentów i naukowców z UE i państw trzecich, a także wywiady z przedstawicielami głównych zaangażowanych stron, do których należały krajowe struktury Erasmus Mundus oraz uczestnicy czterech działań w ramach programu. Przeprowadzono wizyty studialne obejmujące dwanaście kierunków studiów magisterskich Erasmus Mundus. Zgromadzone dowody poddano badaniu metodą triangulacji, dokonując także ich weryfikacji krzyżowej.

3.3. Wyniki oceny

Bilans dowodów zgromadzonych na potrzeby oceny ex post wskazuje na skuteczność programu Erasmus Mundus w zakresie realizacji jego ustalonych celów oraz na jego znaczną wspólnotową wartość dodaną. Dzięki zgromadzeniu niektórych z najlepszych instytucji szkolnictwa wyższego w UE w ramach Erasmus Mundus udało się zaoferować 103 nowe i innowacyjne programy wspólnych studiów magisterskich, których powstanie bez tego programu było mało prawdopodobne. Jakość tych programów magisterskich wysoko oceniają zarówno nauczyciele akademicy, jak i obecni oraz byli studenci Erasmus Mundus, z którymi konsultowano się w trakcie oceny. Ogólnie program zdołał wzbudzić zainteresowanie wielu studentów z państw trzecich, co znalazło odzwierciedlenie w dużej liczbie wniosków.

---

² Umowa ramowa o ocenę, usługi związane z oceną oraz wsparcie na potrzeby oceny skutków (EAC/03/06 – 1. wznowienie).

³ Stopień zapewnienia skutków programu przy racjonalnych kosztach.

3.3.1. *Jakość studiów Erasmus Mundus*

Dowody z oceny wskazują na to, że studia magisterskie wspierane w ramach programu charakteryzuje naprawdę wysoka jakość. Jakość akademicką gwarantuje przede wszystkim doskonałość zaangażowanych instytucji i ich pracowników. Pomimo ogólnej równowagi pod względem geograficznego rozmieszczenia uczestniczących instytucji, instytucje z nowych państw członkowskich były, w ujęciu proporcjonalnym, niedostatecznie reprezentowane.

Wysoki poziom akademicki i treść nauczania w ramach studiów to cechy, które koordynatorzy nauczania najczęściej postrzegali jako czynnik zapewniający wartość dodaną, której nie gwarantują „popularne” (krajowe) studia magisterskie w tej samej dziedzinie. Koordynatorzy kursów i absolwenci uważali także, że ważnymi elementami wartości dodanej studiów jest charakterystyczna dla studiów Erasmus Mundus mobilność oraz „doświadczenie międzykulturowe”, które te studia oferują.

Studenci wysoko oceniali ogólny poziom zapewnianego im wsparcia i zaplecza akademickiego. Z oceny jednak wynika, że w niektórych przypadkach można by więcej zrobić na rzecz zapewnienia większej spójności między programami nauczania różnych uczestniczących instytucji a oferowanymi studentom ścieżkami szkoleniowymi. Integrację studiów mogłyby ułatwić lepsza organizacja pod względem formy, ze wspólnymi kursami i bardziej ograniczoną liczbą specjalności studiów.

3.3.2. *Jakość studentów i naukowców Erasmus Mundus*

Z wyjątkiem ograniczonej liczby przypadków, studia Erasmus Mundus cieszyły się powodzeniem, czego dowodzi duża liczba wnioskodawców z państw trzecich. Wielokrotnie napotymano jednak na trudności w rekrutacji planowanej liczby studentów z UE. Wynikało to często z wysokości opłat za studia (które mogły być wyższe niż opłaty za programy „krajowe”) oraz braku stypendiów dla studentów z UE w programie na lata 2004-2008.

Dowody z oceny wskazują na wysoki ogólny poziom akademicki studentów wybranych do uczestnictwa w programie Erasmus Mundus. Pięćdziesiąt pięć procent koordynatorów i partnerów w odpowiedziach w ramach badań ankietowych online uznało, że średni poziom akademicki studentów Erasmus Mundus „znacznie przewyższał” średni poziom studentów na kierunkach magisterskich na ich wydziałach.

Wykorzystanie dodatkowych funduszy na celowy dobór studentów z określonych obszarów geograficznych i krajów w ramach działania 2 („okna”) nie zawsze odpowiadało podstawowemu założeniu programu w kwestii doskonałości akademickiej. Istnieją dowody, że wprowadzone pierwotnie kryterium geograficzne w ramach działania „okna” skutkowało w niektórych przypadkach doбором studentów na poziomie niższym od średniego.

Dowody z oceny wskazują na wysoki ogólny poziom akademicki naukowców otrzymujących wsparcie w ramach działania 2, jednak ponad 75 % z nich to mężczyźni. Poziom ten wydaje się niewspółmierny, nawet uwzględniając możliwe różnice w strukturze płci wśród pracowników naukowych różnych dziedzin.

3.3.3. *Wpływ na „podaż” szkolnictwa wyższego w Europie*

Program Erasmus Mundus wzbogacił istniejące wcześniej zasoby szkolnictwa wyższego na poziomie studiów magisterskich w UE zarówno pod względem ilościowym, jak i jakościowym. Nowe kursy objęte wsparciem w ramach programu stanowiły w zasadzie

uzupełnienie istniejącej oferty w obszarze szkolnictwa wyższego z uwagi na fakt, że kursy takie prowadzono równocześnie na poziomie krajowym. Za sprawą utworzenia nowych wysokiej jakości rodzajów kursów, które należały do rzadkości przed ustanowieniem programu, Erasmus Mundus przyczynił się również do poprawy ogólnej jakości.

Oprócz bezpośrednich skutków utworzenia nowych kursów, dowody z oceny wskazują na dodatkowe, pośrednie skutki programu Erasmus Mundus na wydziałach oraz w instytucjach, które w nim uczestniczyły. Przede wszystkim okazało się, że proces ustanowienia i wdrożenia wspólnych studiów wzmocnił dwutorowy proces „europeizacji” po stronie podaży (z uwagi na współpracę instytucji szkolnictwa wyższego z różnych krajów) oraz „internacjonalizacji” po stronie zapotrzebowania (z uwagi na dążenie instytucji do pozyskania jak największej liczby studentów z zagranicy i zaspokojenia ich potrzeb).

W wyniku oceny stwierdzono, że program Erasmus Mundus wniósł ogólnie pozytywny wkład w realizację strategicznych celów UE w dziedzinie szkolnictwa wyższego. Zwłaszcza zintegrowany i międzynarodowy charakter studiów wymagał od uczestniczących instytucji bezpośredniego zaangażowania w szczegółowe aspekty różnych zastosowań w ramach procesu bolońskiego, przede wszystkim w europejski system transferu i akumulacji punktów w szkolnictwie wyższym. Program przyczynił się również do zwiększenia wśród społeczności akademickiej wzajemnej świadomości w zakresie cech oraz funkcjonowania systemów szkolnictwa wyższego w innych państwach członkowskich.

Doświadczenie uzyskane wskutek realizacji wielu kursów wskazuje na konieczność dopracowania obszaru wspólnych stopni naukowych (dyplomów) w celu wyeliminowania przeszkód w prawodawstwie krajowym, które uniemożliwiają akredytację wspólnych stopni naukowych. Rozszerzony poziom wspólnego zapewnienia jakości i wzajemnego uznawania w ramach wspólnych stopni naukowych może przyczynić się do dalszego rozwoju europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego.

3.3.4. Wpływ na międzynarodowe zapotrzebowanie na europejskie szkolnictwo wyższe

Istnieją dowody, że program Erasmus Mundus spowodował wzrost liczby studentów z państw trzecich na wydziałach oraz w instytucjach uczestniczących w programie, chociaż model ten nie jest powszechnie zgłaszany i istnieje możliwość, iż niektórzy studenci z państw trzecich, którzy wybrali studia Erasmus Mundus i tak przyjechaliby do Europy. W żadnym z przypadków objętych badaniem nie dysponowano na potrzeby oceny skonsolidowanymi danymi o liczebności studentów z państw trzecich uczęszczających na zajęcia w poszczególnych instytucjach, mimo że dane takie stanowiłyby cenny wkład w analizę skutków takich programów jak Erasmus Mundus w kategoriach ilościowych.

Wiele podmiotów prowadzących kursy, z którymi konsultowano się w trakcie oceny, zwróciło uwagę na fakt, że program Erasmus Mundus umożliwił ich wydziałom pozyskanie studentów z państw trzecich o szerszym zasięgu geograficznym, prowadząc tym samym do zerwania z tradycyjnymi modelami rekrutacji.

3.3.5. Wpływ na studentów i naukowców

Dowody pozyskane w wyniku badań ankietowych dotyczących skutków dla absolwentów wskazują, że absolwenci Erasmus Mundus są zazwyczaj przekonani, że zdobyli na studiach cenne i odpowiednie umiejętności oraz doświadczenie. Dowodów dotyczących długotrwałej kariery naukowej lub zawodowej absolwentów po ukończeniu studiów nie można jednak uznać za jednoznaczne, chociaż wskazują one na pozytywny trend.

Wyniki badań ankietowych online wśród naukowców w ramach działania 2 wskazują, że program Erasmus Mundus umożliwił tym osobom wzmocnienie ich własnych (badawczych) sieci oraz zwiększył ich wiedzę na temat szkolnictwa wyższego w UE, pogłębiając znajomość tego obszaru. Okazuje się, że skutki dla osób uczestniczących w programie oraz dla wydziałów i kursów nim objętych są pokaźniejsze w przypadku bezpośredniego zaangażowania naukowców w prowadzenie zajęć, co nie zawsze miało miejsce.

3.3.6. *Trwałość*

Ocena wykazała, że większość koordynatorów i partnerów uczestniczących aktualnie w programie Erasmus Mundus nie wierzy, aby kursy, w które są zaangażowani, można było kontynuować w obecnej formie bez dalszego finansowania przez UE.

Ustalenia te nie są może zaskoczeniem z uwagi na fakt, że oparto je na opiniach beneficjentów europejskiego finansowania, zwłaszcza w krajach, w których systemy szkolnictwa wyższego borykają się z dużymi ograniczeniami finansowymi. Ponieważ jednak trwałość programu Erasmus Mundus w dłuższej perspektywie czasowej będzie prawdopodobnie wymagać zmniejszenia poziomu finansowania przez UE stypendiów przypisanych poszczególnym kursom, to zamiar kontynuacji studiów Erasmus Mundus w oczywisty sposób wiąże się z koniecznością znalezienia rozwiązań innych niż te stosowane w obecnej sytuacji.

Zasadniczo doskonała w skali międzynarodowej jakość kursów umożliwia najlepszym z tych kursów rekrutację wysokiej jakości studentów z państw trzecich, którzy sami płacą za naukę, zwłaszcza z uwagi na fakt, że tradycja samodzielnego finansowania wykształcenia na wysokim poziomie jest często bardziej zakorzeniona poza UE niż w jej obrębie. Chociaż program Erasmus Mundus może zapewnić wsparcie wielu studentom, którzy w innym wypadku nie mogliby sobie pozwolić na studia w Europie, to jednocześnie istnieje prawdopodobieństwo, że w ramach programu zapewniono wsparcie studentom, którzy byli w stanie pokryć przynajmniej część kosztów swoich studiów.

Chociaż proces różnicowania źródeł finansowania studentów został już uwzględniony w projekcie nowego programu Erasmus Mundus, to ocena wskazuje na to, że podmiotom prowadzącym kursy należy bardziej uświadomić potrzebę poprawy w obszarze samofinansowania oraz alternatywne źródła finansowania.

3.3.7. *Struktura programu*

Chociaż w wyniku oceny stwierdzono, że działanie 1 – studia magisterskie i działanie 2 – stypendia dla studentów wyraźnie się uzupełniały i charakteryzowała je skuteczna współpraca, to dowody dotyczące skuteczności działania 2 – stypendia dla naukowców, działania 3 – partnerstwa oraz działania 4 – projekty, nie są już tak przekonujące.

Wpływ finansowania działania 2 – stypendia na jakość kursów nie zawsze był oczywisty. Wydaje się prawdopodobne, że finansowy wkład w ramach tego działania przynosi lepsze efekty w przypadku, gdy naukowcy są zaangażowani konkretnie w zapewnienie wkładu w dany kurs (głównie przez nauczanie).

Chociaż działanie 3 w kilku przypadkach nadało kursom Erasmus Mundus dodatkowo cenny wymiar, to działalność partnerska była często niewystarczająco zintegrowana z odpowiednimi kursami, a całe działanie przyciągnęło mniej uczestników, niż się spodziewano. Kwestię tę

uwzględniono w nowym programie Erasmus Mundus, dając instytucjom z państw trzecich uprawnienia do otrzymania statusu pełnoprawnych partnerów w konsorcjach.

Oceniający uważają, że chociaż działanie 4 wspierało niektóre interesujące i potencjalnie skuteczne projekty, to środki finansowe na działanie były rozproszone na zbyt wiele projektów o różnych celach. Działanie 4 byłoby skuteczniejsze w przypadku skoncentrowania środków na mniejszej liczbie większych projektów.

3.3.8. Zarządzanie programem

Procedury zarządzania programem Erasmus Mundus uznano za właściwe i w dużym stopniu skuteczne. Przede wszystkim trzeba zaznaczyć, że beneficjenci programu nie zgłaszali poważnych problemów z procedurami selekcji i monitorowania w ramach programu. Oceniający uważają jednak, że jakość skonsolidowanych danych z monitorowania programu można by poprawić bez znacznych dodatkowych wysiłków. Szczególnie przydatne byłyby bardziej kompletne dane o liczebności studentów oraz absolwentów/ osób kończących studia, ponieważ są to proste, ale wartościowe wskaźniki „wyników”.

3.3.9. Skuteczność programu

Oceniający uważają, że program osiągnął wysoki stopień skuteczności. W szczególności okazało się, że efekt dźwigni powodowały stosunkowo niewielkie kwoty przeznaczone dla konsorcjów Erasmus Mundus na potrzeby zarządzania kursami, gdyż na spożytkowanie tych kwot przeznaczono znaczne dodatkowe zasoby (zwłaszcza czas pracowników administracyjnych).

Z uwagi na wysoki odsetek studentów Erasmus Mundus na poszczególnych kursach korzystających z pełnego finansowania w ramach stypendiów wydaje się, że ogólną skuteczność można by poprawić, podejmując starania, by na kursy uczęszczało więcej studentów otrzymujących wsparcie z innych źródeł finansowania.

4. GŁÓWNE ZALECENIA WYNIKAJĄCE Z OCENY ZEWNĘTRZNEJ ORAZ KOMENTARZE KOMISJI

Główne zalecenia podmiotu przeprowadzającego ocenę przedstawiono grubym drukiem, a odpowiedzi Komisji – kursywą.

4.1. Skuteczność

Zalecenie 1

Należy dokładnie przeanalizować czynniki powodujące wciąż „niedostateczną reprezentację” instytucji z nowych państw członkowskich w programie Erasmus Mundus, podejmując następnie właściwe działania, w zakresie kompetencji UE, na rzecz rozwiązania stwierdzonych problemów.

Komisja zgadza się z tym zaleceniem. W celu zwiększenia uczestnictwa państw UE słabiej reprezentowanych w programie Komisja wspiera projekt w ramach działania 3 (koordynowany przez słowacką strukturę krajową) ukierunkowany na rozpowszechnianie informacji dotyczących sposobu uczestnictwa oraz zapewnienia wsparcia potencjalnym

uczestnikom z nowych państw członkowskich. Skutki tego projektu będzie można ocenić latem 2010 r.

Zalecenie 2

Monitorując kursy Erasmus Mundus, należy zwrócić szczególną uwagę na poziom integracji oferowanych programów nauczania i specjalności studiów.

Komisja popiera to zalecenie, którego realizacja umożliwiłaby dalsze propagowanie znaczenia integracji. W przyszłości należy zwracać się do wnioskodawców o dokładniejsze objaśnienie i wykazanie poziomu integracji ich kursu, natomiast do podmiotów oceniających wnioski należy się zwrócić, aby, przeprowadzając analizy, zwracały szczególną uwagę na mechanizmy integracji i mobilności.

Zalecenie 3

Chociaż w ramach nowego programu Erasmus Mundus wprowadzono stypendia dla studentów z UE w celu zwiększenia udziału studentów z UE w kursach Erasmus Mundus, to w trakcie wdrażania programu należy dokładnie monitorować faktyczną liczbę wniosków oraz liczbę przyjętych studentów z UE.

Komisja zgadza się z tym zaleceniem i będzie dokładnie monitorowała liczbę wniosków oraz przyjmowanych studentów z UE, tak jak czyniła to dotychczas ze studentami spoza UE. Informacje te mają zasadnicze znaczenie dla dalszego wdrażania programu w możliwie najskuteczniejszy sposób.

Zalecenie 4

W nowym programie Erasmus Mundus należy wystąpić do konsorcjów, aby zwracały większą uwagę na równowagę płci wśród naukowców otrzymujących wsparcie w ramach studiów magisterskich, które konsorcja te prowadzą.

Komisja co do zasady zgadza się z tym zaleceniem i podejmie wszelkie wysiłki na rzecz lepszego uświadomienia tej kwestii uczestnikom programu.

Zalecenie 5

Dokładniejsze dane są konieczne ze względu na potrzebę monitorowania wpływu programu Erasmus Mundus na liczbę przyjeżdżających do Europy wysokiej jakości studentów z państw trzecich. W związku z tym należy się zwrócić do instytucji uczestniczących o dostarczanie danych dotyczących ogólnej liczby przyjmowanych przez nie studentów z państw trzecich w celu umożliwienia systematyczniejszej analizy skutków programu Erasmus Mundus pod tym względem.

Komisja popiera to zalecenie, które zostanie wykorzystane w celu zachęcenia instytucji uczestniczących w programie do bardziej terminowego dostarczania dokładniejszych informacji statystycznych na temat liczby studentów i wyników, jakie ci studenci osiągają. Informacje te powinny być dostarczane za pośrednictwem istniejącej bazy danych o studentach (zarządzanej przez Agencję Wykonawczą), która powinna być możliwie jak najłatwiejsza w zastosowaniu.

Zalecenie 6

W kolejnych latach należy kontynuować badania ankietowe dotyczące skutków programu dla absolwentów z wykorzystaniem bardziej usystematyzowanego, ale krótszego kwestionariusza, dostosowanego do oceny wpływu programu na uczestniczących w nim studentów.

Komisja zgadza się z tym zaleceniem. Badanie ankietowe dotyczące skutków programu dla absolwentów są podstawowym narzędziem służącym poznaniu i interpretowaniu dotychczasowych i przyszłych tendencji w programie. Obecnie toczą się rozmowy z wykonawcą odpowiedzialnym za badanie ankietowe dotyczące skutków programu dla absolwentów, mające na celu uzgodnienie skuteczniejszego kwestionariusza dla studentów i absolwentów.

4.2. Trwałość

Zalecenie 7

W celu zapewnienia trwałości najlepszych kursów programu Erasmus Mundus i jednocześnie zmaksymalizowania skutków finansowania przez UE należy zmienić obecną sytuację, w której większość studentów z państw trzecich uczęszczających na kursy Erasmus Mundus otrzymuje pełne stypendium. Podmioty prowadzące obecne kursy należy zdecydowanie zachęcać do przechodzenia na bardziej zróżnicowany system wspierania studentów, w którym więcej studentów będzie korzystało z finansowania ze źródeł innych niż stypendia Erasmus Mundus.

Komisja zgadza się z koniecznością zapewnienia trwałości kursów Erasmus Mundus i mocno to zaakcentowała, ogłaszając nowy program po raz pierwszy. Komisja uważa jednak, że koniecznie należy głębiej zastanowić się nad przyszłością systemu stypendiów. Na przykład można oddzielić go w przyszłości od wsparcia udzielanego kursom o doskonałej jakości, uzależniając stypendia od zdolności poszczególnych kursów do pozyskania studentów.

Zalecenie 8

W działaniu 3 nowego programu Erasmus Mundus należy przyjąć bardziej strategiczne podejście niż w ramach działania 4 poprzedniego programu, finansując ograniczoną liczbę projektów w wyraźnie określonych obszarach priorytetowych oraz stymulując działania „zespolowe”. W celu stymulowania zapotrzebowania (samofinansowania) na studia Erasmus Mundus należy prowadzić wzmożony i ukierunkowany marketing kursów, zwłaszcza wśród elitarnych instytucji szkolnictwa wyższego w państwach trzecich o wysokim i średnim dochodzie oraz w Europie.

Komisja podziela obawy oceniających co do braku precyzyjnego strategicznego podejścia w definicji szczegółowych celów działania 3. W bieżącym roku Komisja podjęła decyzję o unikaniu otwartych zaproszeń do składania wniosków i ogłoszeniu, po raz pierwszy, zaproszenia dla „zespołów” w celu wykorzystania najlepszych doświadczeń z projektów poprzedniego działania 4. Przyszłe zaproszenia do składania wniosków będą ponadto koncentrowały się na ograniczonej liczbie obszarów priorytetowych. Komisja będzie również nadal finansowała niektóre działania w ramach „Global Promotion Project”, aby wspierać promowanie europejskiego szkolnictwa wyższego na całym świecie.

4.3. Skuteczność – struktura programu i zarządzanie nim

Zalecenie 9

W kontekście nowego programu Erasmus Mundus należy zobowiązać przyjeżdżających naukowców do zapewnienia bezpośredniego wkładu w kurs, na który otrzymali dotację Erasmus Mundus, w celu podniesienia jakości takiego kursu.

Komisja uważa, że jest to interesujące zalecenie. Stypendia dla naukowców były dotychczas przeznaczone głównie na nauczanie lub działalność badawczą związaną z danym kursem. Bezpośredni wkład w kurs może oznaczać uprzednie uczestnictwo naukowców w opracowywaniu programu nauczania. Niektóre kursy mogą już wymagać bezpośredniego wkładu i w tym przypadku tę dobrą praktykę należałoby przekazać do wiadomości innych konsorcjów.

Zalecenie 10

Należy dokonać przeglądu formatów sprawozdań z postępów oraz końcowych sprawozdań dla podmiotów prowadzących kursy Erasmus Mundus, aby zapewnić gromadzenie kompletnych danych o liczbie studentów (z UE oraz z państw trzecich) i absolwentów.

Tak samo jak w przypadku zalecenia 5, Komisja zgadza się, że podmioty prowadzące kursy należy zachęcać do bardziej terminowego dostarczania dokładniejszych informacji statystycznych na temat liczby studentów i wyników, jakie ci studenci osiągają. W szczególności dane o liczbie absolwentów powinny być wyrażone w przejrzysty sposób, gdyż umożliwią one wówczas bardziej przejrzystą analizę powodzenia konkretnego kursu.

5. KOŃCOWE WNIOSKI KOMISJI

Komisja podziela zdanie oceniających, że program Erasmus Mundus w istotnym stopniu przyczynił się do nadania europejskiemu szkolnictwu wyższemu wymiaru międzynarodowego. Program jest adekwatny do problemów, z którymi borykają się instytucje szkolnictwa wyższego, zwłaszcza w obliczu bieżącego klimatu ekonomicznego na świecie, jak również nadal cechuje go wysoki poziom entuzjazmu wśród koordynatorów, partnerów, studentów i naukowców. Wyniki oceny wskazują, że program Erasmus Mundus spełnia swoje cele polityczne i operacyjne, a także cele sformułowane w art. 149 Traktatu.

Podstawowe znaczenie dla przyszłego rozwoju i kondycji programu ma zasadnicza jakość studiów magisterskich Erasmus Mundus, odpowiedzialnych za te studia instytucji oraz pozyskiwanych studentów i wykładowców. Komisja z zadowoleniem przyjmuje pozytywne ustalenia podmiotu oceniającego w tym obszarze i w nowym programie Erasmus Mundus uwydatniła rolę zapewnienia jakości.

Nowy program opracowano tak, by wyeliminować niektóre wady strukturalne stwierdzone w programie na lata 2004-2008, przykładowo przez zaproponowanie stypendiów dla studentów z UE oraz umożliwienie instytucjom z państw trzecich uczestnictwa we wspólnych programach na zasadzie pełnoprawnych partnerów. Komisja rozpatruje wyniki niniejszej oceny w kategoriach możliwych dalszych udoskonaleń i odpowiednio uwzględni je w dalszej części programu na lata 2009-2013.

ZALĄCZNIKI STATYSTYCZNE – DANE DOTYCZĄCE WNIOSKÓW ZŁOŻONYCH I ROZPATRZONYCH POZYTYWNE

Państwa UE + EFTA/EOG	Liczba zgłoszeń instytucji szkolnictwa wyższego do uczestnictwa w studiach magisterskich EM⁽¹⁾	Liczba przyjętych zgłoszeń instytucji szkolnictwa wyższego do uczestnictwa w studiach magisterskich EM⁽¹⁾	Liczba instytucji szkolnictwa wyższego wybranych do uczestnictwa w studiach magisterskich EM
Austria	32	7	4
Belgia	133	21	7
Bułgaria	2	0	0
Cypr	1	0	0
Dania	72	14	7
Estonia	25	3	2
Finlandia	59	11	5
Francja	465	65	49
Grecja	43	5	4
Hiszpania	464	62	27
Irlandia	44	6	5
Litwa	35	2	2
Luksemburg	7	1	1
Łotwa	21	0	0
Malta	17	1	1
Niderlandy	162	29	14
Niemcy	320	54	33
Polska	123	16	8
Portugalia	170	26	11
Republika Czeska	56	9	4
Rumunia	14	0	0
Słowacja	14	1	1
Słowenia	24	3	2
Szwecja	140	22	11
Węgry	74	10	4
Włochy	361	44	26
Zjednoczone Królestwo	257	42	28
Islandia	5	0	0
Lichtenstein	0	0	0
Norwegia	63	14	9
Ogółem	3 195	468	265
(1) W przypadku złożenia przez tę samą uczelnię dwóch lub kilku zgłoszeń, w tej kolumnie każde zgłoszenie liczone jest osobno.			

Państwa UE + EFTA/EOG	Liczba zgłoszeń instytucji szkolnictwa wyższego do uczestnictwa w projektach w ramach działania 4 EM ⁽¹⁾	Liczba przyjętych zgłoszeń instytucji szkolnictwa wyższego do uczestnictwa w projektach w ramach działania 4 EM ⁽¹⁾	Liczba instytucji szkolnictwa wyższego wybranych do uczestnictwa w projektach w ramach działania 4 EM
Austria	41	8	6
Belgia	84	18	16
Bułgaria	18	2	2
Cypr	5	2	2
Dania	22	6	4
Estonia	20	5	5
Finlandia	53	17	12
Francja	135	26	20
Grecja	27	5	3
Hiszpania	133	32	18
Irlandia	11	3	3
Litwa	23	4	3
Luksemburg	2	0	0
Łotwa	11	3	2
Malta	9	3	1
Niderlandy	73	14	9
Niemcy	108	16	10
Polska	60	12	9
Portugalia	55	10	7
Republika Czeska	27	4	3
Rumunia	31	3	3
Słowacja	30	6	3
Słowenia	17	1	1
Szwecja	51	11	8
Węgry	41	4	2
Włochy	144	15	12
Zjednoczone Królestwo	99	22	15
Islandia	2	2	1
Lichtenstein	1	1	1
Norwegia	24	11	9
Ogółem	1 357	266	190
(1) W przypadku złożenia przez tę samą uczelnię dwóch lub kilku zgłoszeń, w tej kolumnie każde zgłoszenie liczone jest osobno.			

	Liczba otrzymanych wniosków o stypendia studenckie	Liczba przyznanych stypendiów Erasmus Mundus	Liczba stypendiów przyznanych w ramach „okien”	Łączna liczba przyznanych stypendiów
2004-05	nie dotyczy	140	0	140
2005-06	3 030	455	353	808
2006-07	5 500	741	636	1 377
2007-08	12 766	1 196	629	1 825
2008-09	18 820	1 957	74	2 031
Ogółem	40 116	4 489	1 692	6 181